

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel, xxx
KOM(2006) yyy (lõplik)

KOMISJONI TEATIS

ELi majandus: 2006. aasta ülevaade

EUROALA TUGEVDAMINE: POLIITIKA PÕHILISED PRIORITEEDID

KOMISJONI TEATIS

ELi majandus: 2006. aasta ülevaade

EUROALA TUGEVDAMINE: POLIITIKA PÕHILISED PRIORITEEDID

Viimase kaheksa aasta jooksul pärast euroala loomist on euro ennast siseturgudel ja rahvusvahelistel turgudel tugeva ja stabiilse rahana kehtestanud ning on muutunud üheks rahvusvahelise rahasüsteemi alussambaks. Ülemaailmsetes finantstehingutes on euro märkimisväärne vahend ning ta on muutnud rahvusvaheliste kapitaliturgude ilmet. See hõlmab oodatavat madalat inflatsiooni ja majanduslikku stabiilsust kogu rahaliidus. Samuti kaitseb see liikmesriikide majandust valuutatukurikriiside eest, mis varasematel rasketel aegadel ülemaailmseid valuutaturge raputasid.

See aga ei näita, et euroala toimib täie tõhususega ja et poliitikakava on lõpule viidud. Jätkuv nõrk kasvutendents ning majanduskasvu ja inflatsiooni pidev lahknevus tõstatavad küsimuse, kas sisemine kohandamine euroalal toimub ladusalt ja kas liikmed on oma majanduspoliitika kujundamisel täielikult rahaliidus olemise asjaolusid arvestanud. Sellised lahknevused, juhul kui nende tagajärjeks on pinged, võivad nõrgendada euroala ühtekuuluvust, muuta poliitika kooskõlastamise raskemaks ning teha keerulisemaks ühise rahapoliitika ülesande.

Neid väljakutseid tuleb vaadelda tugevnenud rahvusvahelise konkurentsi, rahvastiku vananemise ja püsiva ülemaailmse tasakaalustamatuse kontekstis. Selleks et vaadata tulevikku kindlustundega ja tagada järjepidev majanduskasv, peavad poliitikakujundajad tagama, et majanduslikud stiimulid oleksid õiged, et järelevalve oleks õigesti suunatud ja et euroala valitsemine oleks tõhus.

Euroalaga seotud väljakutsed tuleb samuti asetada laiemasse ELi konteksti, nii et kõikide liikmesriikide põhilisi kattuvaldavaid huvisid oleks euroala liikmete eesmärgipäraste poliitikaalaste jõupingutuste abil võimalik tugevdada ja mitte nõrgendada. Püüelda võib ja tuleb sünergia poole, näiteks euroala sujuva kohandamise ja Lissaboni laiaulatuslike struktuuri käsitlevate prioriteetide, siseturu ja kaubanduskavade vahel. Kiiresti tuleb välja selgitada ja lahti kirjutada poliitikavalikud, mis viivad konkreetse tegevuseni. See tähendab tuginemist „Iga-aastastes märkustes euroala kohta – 2006“ kindlaksmääratud teemadele ning nende analüütiliste aluste süvendamist.¹

ELi 2006. aasta majandusülevaade,² mis avaldati koos käesoleva teatisega, keskendub viimasel ajal euroalal saadud kohandamiskogemustele. Nende kogemuste analüüsimisel rõhutatakse ülevaates võimalikke ebatõhususi rahaliidu toimimises, mis on aluseks majandus- ja rahaliidu kohanemisvõime ja vastupidavuse tugevdamise meetmetele eelseisval perioodil.

¹ „Iga-aastased märkused euroala kohta“, komisjoni teatis, KOM (2006) 392, 12.7.2006.

² ELi 2006. aasta majandusülevaade „Kohandamisdünaamika euroalal: kogemused ja ülesanded“, Euroopa majandus, majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat, http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2006/the_eu_economy_review2006_en.htm

Euroala algusaastatel saadud erinevad kogemused

Rahaliidu ettevalmistamise ajal Euroopas oli palju vaidlusi eurost tulenevate hüvede ja sellest põhjustatud kulude ning euro edu tagamise eeltingimuste üle. Juba enne euro käibelelaskmist 1999. aastal oli peamiseks küsimuseks see, kuidas osalevad riigid tööjõu vähese liikuvuse, toodete ja teenuste turu lõpule viimata integreerimise ning riigieelarve autonoomia säilitamise kontekstis kohanevad suurte muutuste ja konkurentsivõime erinevustega. Sel ajal ennustasid paljud, et Euroopa rahaliit ei hakka toimima ja on lühikese elueaga.

Kogemused ei ole neid pessimistlikke ennustusi kinnitanud. Euro kehtestas ennast kiiresti tugeva ja stabiilse valuutana. Euroala riikide majandus reageeris üldiselt üllatavalt hästi sellistele üldistele vapustustele nagu enam kui kahekordne naftahinna tõus ja rahvusvahelised finantskriisid. Samuti jäi inflatsioon varasemaid standardeid arvestades üsna madalaks ja stabiilseks, nagu tõendas energiahindade tõusu väga väike mõju inflatsioonile ja palkadele. See omakorda võimaldas euroala liikmetel tänu majandus- ja rahaliidu ning siseturu tugevdavatele mõjudele üha suurema majandusliku integreerituse kontekstis kasutada kõige soodsamaid finantseerimistingimusi, mis kunagi on olnud.

Nendest kordaminekutest hoolimata ei ole euroala riikide majandus mitte iga kord riigipõhiste arengutega nii ladusalt või kiirelt kohanenud, kui oleks soovitav. Rahaliidu puhul on loomulik, et kohanemine toimub siseriikliku inflatsiooni ja kasvutempo lahkumise kaudu. Kuid kauaaegsed erinevused inflatsioonis ja suur jooksevkonto puudujääk euro kasutuselevõtu algusaastatel tulenesid mõnel juhul suhteliselt aeglasest kohanemisest. Viimane asjaolu selgitab ka muutusi kasvutempos, mis olid suuremad kui potentsiaalset kasvu arvesse võttes oleks võinud eeldada. Kui kohandumine oleks olnud tõhusam, oleks konkurentsivõime kaotamise järel aeglustunud rahvamajanduste keskpika perioodi kasvusuund taastunud märksa kiiremini. Samuti ei oleks kõrge siseriikliku inflatsiooni perioodid (euroala keskmisega võrreldes) olnud nii pikad. Üldiselt võttes ei ole euroala veel saavutanud suurt pidevat majanduskasvu ja tööhõivet.

Võib tunduda ahvatlev süüdistada sellistes kohanemiskeskustes ainult asjaolu, et mõned euroala liikmed viivitasid oma fiskaalpoliitika ja struktuurireformide tugevdamisega. Ehkki sel oli kindlasti oluline osa, seisis ka poliitikakujundajate ja majandussubjektide ees uus kogemus – kohanemine rahaliidus, mis esitas ootamatuid väljakutseid. Näiteks mängisid finantsturu arengud oodatust suuremat rolli tasakaalustamatuse süvendamisel ja tarbimise ning investeeringute struktuuri mõjutamisel. Lisaks sellele mõjutasid majandusarengud vastastikku üksteist ja poliitikaalgatusi viisil, mis tihtipeale käivitas vastastikku tugevdavad tagajärjed.

Järgmised elemendid selgitavad üksikasjalikumalt majanduskasvu, inflatsiooni ja jooksevkonto puudujäägi kestvaid kõikumisi euroalal.

Rahaliidu loomise ettevalmistamise käigus toimunud arenguid võib seostada kestva tasakaalustamatuse ja tegeliku efektiivse vahetuskursi muutustega majandus- ja rahaliidu esimestel aastatel. Mõnes liikmesriigis hõlmasid need suurt intressimäärade langust euro vastuvõtmise eel ning kodumajapidamistele seatud krediitkitsenduste vähendamist pärast laenule juurdepääsu paranemist integreeritumal finantsturul. Lisaks sellele oli Saksamaa ühinemisel üsna suur mõju suhtelisele konkurentsivõimele euroalal. Lisaks migratsioonist ja turismist tulenevatele mõjudele toimusid ka riigipõhised arengud avatud ja suletud sektori tootlikkuses.

Oluliseks teguriks üksikute euroala riikide majanduse puhul oli see, et teatavatel juhtudel **mõjutasid** majandusarengud üksteist **vastastikku** ning suurendasid jooksevkonto puudujääki ja pikendasid selle kestvust. Parim näide on tugev ja püsiv ressursside liikumine suletud sektorisse, näiteks kinnisvarainvesteeringutesse, mida ergutas vähenevate riskipreemiate, lihtsamate krediitkitsenduste, rände, turismi ja demograafia ühendmõju.

Mõnel juhul takistas **siseriikliku poliitika** ja turukäitumise vastastoime ladusat kohandamist. Näiteks ilmneseid käesoleva kümnendi alguses Madalmaades töö- ja finantsturgudel protsüklilised mõjud, tagantjärele tark olles võib öelda, et ka fiskaalpoliitikas. Need asjaolud aitasid kaasa kasvu ja languse tsüklile, mis oli üllatavaks nähtuseks riigi jaoks, mis oli olnud tegelikult rahaliidus juba umbes kolmkümmend aastat. Üldisemaks kogemuseks euroalal oli probleem korrigeeritud eelarvetasakaalu hindamises riigipõhise kohandamistsükli ajal ning see rõhutas ohtusid, mida kujutab endast fiskaalpoliitika kujundamine nn headel aegadel.

Teatavatel juhtudel kohanesid **hinnad ja palgad** liiga aeglaselt siseriiklike tsükliliste tingimustega, seda eriti aeglustunud majandustegevuse ajal. Selline paindlikkuse puudumine esines hoolimata tuntavast palgakasvu aeglustumise üldisest taustast, mis aitas kaasa struktuurse tööpuuduse vähenemisele. Kaasaaitavaks faktoriks oli madal tootlikkuse kasv, mis asetas tarbimisväärtuse tegeliku vähenemise koorma palgadele.

Kõikide euroala riikide majandused on avatud vastastikustele **mõjudele**. Kohandamiskogemuste analüüsist selgub näiteks, et mitme riigi majanduses tekkinud elamuehitusbuum mõjutab nii nõudlust avatud sektori kaupade järele kui ka teiste euroala liikmete intressimäärade taset. Samuti mõjutavad eelarve- ja palgaarengud, kuna nad omavad kohandamise jooksul vastastikust mõju, teiste rahaliidu riikide majandust nõudluse ja konkurentsivõime kanalite kaudu.

Ülemaailmne majandus võib samuti euroala liikmetele avaldada mõju viisil, mis esitab kohandamisväljakutseid rahaliidu siseselt. Liikmesriikide piirkondliku ja valdkondliku spetsialiseerumise mitmekesisuse tõttu mõjuvad maailma kaubanduse, rahvusvaheliste hindade ja eksporditurgude arengud ning euro väärtuse areng nende peamiste kaubanduspartnerite valuutade suhtes liikmesriikidele erinevalt. Need teemad on eriti olulised, arvestades ülemaailmsel tasandil esilekerkivat olulist tasakaalustamatust.

Ning lõpetuseks, kogemused **nominaalse ja tegeliku lähenemisega** on olnud oluliselt erinevad, peegeldades osaliselt riikide poliitikate erinevusi. Nominaalse lähenemise ajal on teatavate riikide, näiteks Hispaania, majandus suunanud intressimaksete säästude püsiva eelarveparanduse saavutamisse, samas kui teised, näiteks Itaalia, ei kasutanud seda võimalust täielikult ära. Lisaks sellele andsid poliitika- ja turunäitajad tegeliku lähenemise ajal erinevaid tulemusi. Portugalis aitas suure kasvu perioodil kasutatud ekspansiivne fiskaalpoliitika kaasa tsüklilistele pingetele ning piiras ka eelarve paindlikkust ja majanduse vastupidavust sellele järgnenud languse ajal. Samal ajal liikusid ressursid oluliselt suletud sektorisse, kusjuures tootlikkusnäitajad olid kehvad. Tagajärjed olid püsivale järelejäõudmisele ebapiisavaks aluseks. See oli teravas kontrastis Iirimaa samas staadiumis saadud soodsate tegeliku lähenemise kogemustega.

Euroala ladusa toimimise tagamiseks on tarvis tegutseda

Eespool esitatud analüüsist tulenevad mitmed võimalikud poliitikaõppetunnid. Sellised õppetunnid võivad kaasa aidata rahaliidu üha paremale toimimisele tulevikus. Ühest küljest tuleb riiklikku fiskaalpoliitikat kaalutlevalt juhtida, et minimeerida negatiivseid kõrvalmõjusid. Samuti pakub struktuuripoliitika ühist huvi, arvestades vastastikuse sõltuvuse kõrget taset, kui euroala riikide majandus reageerib muutustele või püüdleb oma kasvupotentsiaali suurendamise poole. Lisaks sellele tuleb liikmesriikide ees seisvaid väljakutseid vaadelda rahvusvahelises perspektiivis.

Allpool on esitatud viis konkreetset poliitikapõhimõtet, millele järgnevad soovitused edasise edu tagamiseks, mis laias laastus sobivad komisjoni seatud prioriteetidega eelseisvaks perioodiks.

Fiskaalpoliitikat tuleb juhtida veelgi kaalutlevamalt. Selleks on vaja hoolega analüüsida eelarvepositsioone, parandada eelarvetasakaalu mõõtmist, võtta arvesse suuremat hulka näitajaid ja suurendada keskendumist kasvustruktuurile ning reaaluvaluutakursi kohandamisele euroalal. See peaks võimaldama majanduse nn häid aegu eelarvepositsioonide edendamise tagamiseks ära kasutada. Need soovitusel on tihedalt seotud reformitud stabiilsuse ja kasvu paktiga, mis pakub tugevama raamistiku siseriikliku poliitika juhtimisel läbi kogu tsükli ning arvestab pikaajaliste jätkusuutlikkust käsitlevate probleemidega.

Kaupade ja teenuste turud peavad muutuma paindlikumaks ning eelarved aktiivset kohandamist toetavamaks. Euroala algusaastatel suurte muutustega kohanemisel saadud kogemused näitavad vajadust paindlikumate hindade järele langustrendil. Paindumatute hindadega kaasneb suurenenud vastupanu nominaalpalkade kohandamisele, kuna selle tagajärjeks oleks suurem tegelik palgakadu. Seega on kohandamiskulud väljundi ja tööhõive puhul suuremad. Tegevusetus ressursside ümberjaotamisel ettevõtete ja sektorite vahel võib samuti kohandamisvõimsusi suurendada. Seetõttu avatud ja konkurentsivõimelise toodete ning teenuste turgude tagamine mitte ainult ei soodusta keskpikas perspektiivis kasvupotentsiaali, vaid on ka tsüklilise kohandamisprotsessi heaolukulude vähendamise mis tahes strateegia kohustuslik osa. Seda perspektiivi silmas pidades võib osutuda vajalikuks ka maksu- ja kulupoliitikate ülevaatamine ELi, riiklikul ja piirkondlikul tasandil.

Finantsturu integreerimist tuleb kiirendada. Kogu ELis on tehtud olulisi edusamme, kuid euroala finantsturgude potentsiaali ja nendest tulenevate hüvede ärakasutamiseks on vaja teha veel rohkem. Suurem finantslane integreeritus võib tasandada majandusvõimustuste mõju sissetulekutele ja riikide krediititurgudele. Selles suhtes peaksid finantsteenuste tegevuskava täielik ülevõtmine ja jõustamine ning finantsturu integreerituse suurendamiseks tehtavad jätkuvad jõupingutused andma lisaks olulisi tulemusi.

Palgapoliitika puhul peab arvestama rahaliidu asjaoludega. Võttes arvesse, et vastutus hästikohandatud palgapoliitika eest on üha enam erinevate sotsiaalpartnerite vastutusalas, on oluline tagada see, et palgaläbirääkimiste protsessi osalised omaksid vajalikku teavet, mis käsitleb erinevate tegevussuundade probleeme ja mõjusid. Eeskätt võimaldaks see paremini hinnata, kas praegused ning tulevased palga- ja hinnaarendused on kohandamisvajadusi silmas pidades soodsad. Samuti peaks see aitama vältida olulisi liialdusi seoses euroala sisese tegeliku efektiivse vahetuskursiga.

Ning *arvestada tuleb ka ülemaailmse mõõtmega*. Rahvusvahelist mõõdet tuleb arvesse võtta palju süsteemsemalt. Riikide diferentseeritud mõjutatus ülemaailmsetest arengutest, nagu ka euro ja euroala mõju teistele maailma majanduses kaubandus-, finants- ja poliitikakanalite kaudu osalejatele, tuleb kaasata poliitikaseisukohtade hindamisse euroala ja riigi tasandil. Lisaks sellele võivad ELi kaubanduskava ja siseturu tugevdamine aidata tugevdada euroala majanduse konkurentsivõimet ülemaailmsel turgudel.

Tee tugevama euroala suunas

Rahaliit on oma liikmetele palju kasu toonud, kuid seda tuleb veelgi tugevdada ja täiustada – see on eesmärk, mis muutub tänapäeva rahvusvahelises keskkonnas üha olulisemaks. Hiljutised kõrvalekalded on teataval määral kajastanud esialgset arengut, mis mõjutas liikmesriikide majandust 1999. aastal toimima hakanud euroala loomisele eelneval ajal. Samas on oodata, et tulevik toob uusi väljakutseid ülemaailmsel turgudel aset leidvate suurte muutuste kujul, seda kas konkurentsivõime, ekspordituru aeglustumise või finantsturu muutumise osas. Teatavatel juhtudel võivad üksikud euroala liikmed seista silmitsi suuremate kohandamisprobleemidega.

On väga oluline tagada, et euroala majandus tervikuna vastaks tulevikus esinevatele vapustustele kohanemis- ja taastumisvõimega. Loomulikult tuleb tõestada selle võimet tugevaks ja järjepidevaks majanduskasvuks rahvusvahelises raamistikus, kui mõned muud ülemaailmse tegevuse liikumapanevad jõud võivad aeglustuda. Sellega võidakse kaasa aidata rahvusvaheliste turgude avatuna hoidmisele ja jõulisele kasvule ning seeläbi tõsta oluliselt Euroopa kodanike heaolu. Euro käibeloleku esimese aastakümne lõpule lähenedes peavad euroala poliitika ja institutsioonid tõestama, et nad on selle väljakutse vastuvõtmiseks hästi varustatud.

Struktuurireformide kiirendamine ja integratsiooni soodustamine

Esimeseks prioriteediks on kiirendada struktuurireforme. Koos majanduskasvu ja tööhõive alase partnerluse uue valitsemisperioodiga pakub praegune majanduse taastamine ainulaadset võimalust innukalt vajalike struktuurireformide poole püüdlemiseks.³ Need võivad keskpikas perspektiivis edendada kasvupotentsiaali ning suurendada tõhusust, millega liikmesriikide majandus kriisidele vastab. Turumehhanismid muutuvad reageerimisvõimelisemaks ning suurem tootlikkuse kasv võib kohandamist lihtsamaks muuta; siinkohal on kõige olulisemad uurimis- ja arendustegevusele tehtavate kulutuste suurendamine 3%-ni SKTst ja innovatsiooni soodustamise eesmärgid. Samuti aitavad struktuurireformid tegelda rahvastiku vananemise ja ülemaailmse majanduse muutumise pikaajaliste probleemidega. Seetõttu omandab majanduskasvu ja tööhõive kava, sealhulgas siseturu- ja kaubanduspoliitika, euroalal erilise olulisuse. Täielikum ja vähem ebaühtlane turgude integreerimine võib tulemuseks anda olulisi saavutusi heaolu ja ladusama kohandamisprotsessi alal. Teiste prioriteetide hulgas ei ole finantsturgude riskide hajutamise ja ühtlaste sissetulekute potentsiaali veel täielikult ära kasutatud. Euroala liikmed peavad kindlaks määrama struktuurimeetmed, kaasa arvatud need, mis soodustavad (praegu väga väikest) tööjõu liikumist, mis on nii majanduskasvu kui kohandamisvõime puhul kõige olulisemad ning annavad lõpuks tulemuseks soodsad mõjud kogu euroalale. Eespool on juba esitatud seonduv poliitika palgakujundamisprotsessi osaliste

³ Euroopa konkurentsiaruandes 2006 on esitatud valdkonnad, kus lisajõupingutused võivad vajalikuks osutuda. Selles osas vt komisjoni teatist „Majandusreformid ja konkurents: Euroopa konkurentsiaruande 2006 põhisõnumid”, KOM(2006) 697, 14.11.2006.

suhtes, kelle eesmärgiks on täielikult mõista euroala tähtsust kogu protsessi jaoks, ning võimaldada teha kohandusi konkurentsivõime sujuvat edendamist silmas pidades.

Eelarvealaste positsioonide edasine tugevdamine ja riikide eelarvete kvaliteedi parandamine

Fiskaalpoliitika võib samuti anda suurema panuse tõhusasse kohandamisse ja järjepidevasse majanduskasvu. Euro algusaastatel saadud kogemused rõhutavad vajadust selle järele, et poliitikakujundajad kasutaksid nn häid aegu paremini ära ja tagaksid keskpikas perspektiivis kohandamise, mis on kooskõlas reformitud stabiilsuse ja kasvu paktiga. Reformitud pakti kohane fiskaalpoliitika peaks üha enam tegelema riigi rahanduse kvaliteedi ning eriti maksu- ja kulupoliitika struktuuri küsimustega. Liikmesriigid on kokku leppinud struktuurifondidest ja Ühtekuuluvusfondist toetatavate siseriiklike ja piirkondlike programmide uue põlvkonna kasutamises, et rakendada Lissaboni strateegiat ja parandada seeläbi riiklike kulutuste kvaliteeti.

Koordineerimise tugevdamine euroalas ja väljapool seda

Eespool esitatud väljakutseid tuleks arvestada riiklikke poliitikaprioriteete silmas pidades. Kuid sügavamal tasandil kujutavad nad endast väljakutset ka euroala valitsemise osas. Euro on põhjustanud palju suurema vastastikuse sõltuvuse, kaasa arvatud finantsvoogude kiiruse ja ulatuse kaudu. Euroopa Liidu institutsioonidel ja eurogrupil on selgelt määratletav osa edusammude kooskõlastamisel riikide, poliitikasuundade ja sektorite lõikes. Seda perspektiivi silmas pidades on koordineerimisvahendid nii riiklikul kui ka ELi tasandil veelgi olulisemad euroala tõhusale toimimisele kaasaaitamiseks. Stabiilsuse ja kasvu pakti kohast eelarvet käsitlevat koordineerimist on vaja edendada ning majanduskasvu ja tööhõive strateegia euroala mõõdet tuleb nõuetekohaselt rõhutada. Nõukogu 2005. aasta juulis vastu võetud majanduskasvu kiirendamise ja töökohtade loomise integreeritud suunised kajastavad selget suundumust makroökonomilise ja struktuuripoliitika vahelise tõhustatud koostöö suunas, seda eriti euroalale keskendunud suuniste abil. Selgem väline esindatus, mille tulemuseks on ühine häääl, võib anda olulise panuse ELi ja euroala huvide edendamisse.

Euroala laienemise edendamine

Euroala parem toimimine on kasulik tema liikmete ning kogu ELi majanduse jaoks. Nende liikmesriikide puhul, kes ei ole veel rahaliiduga liitunud, on eurol lisaks sellele oluline potentsiaal toimida poliitikaankruna. Samas on väga oluline, et poliitikakujundajad võtavad täielikult arvesse eurole ülemineku õppetunde, mis tulenevad euroala praeguste liikmete kogemustest. See võimaldab euroga liitumist ettevalmistavatel riikidel ühisrahast tulenevaid hüvesid täielikult ära kasutada. Sellest tulenevalt võib euro kasutuselevõtmine aidata stimuleerida kaubandust ja majanduskasvu ning aidata kaitsta nende riikide majandust rahvusvaheliste turgude muutuste eest – hüve, mida alati ei hinnata ajal, kui ülemaailmne likviidsus on kõrge ja riskipreemiad madalad.

Kodanikele lähemale

Poliitikakujundajate poolne majandus- ja rahaliidu oskuslik juhtimine ei ole aga piisav, kui sõnum ei jõua tavakodanikeni. Tegelikult on kodanikud rahaliidust mitmeid hüvesid saanud, lõigates kasu stabiilsetest hindadest, odavamatest ja lihtsamalt kättesaadavatest laenudest, põhjalikumast majandusintegratsioonist ning kaitsest rahvusvahelistel turgudel toimuvate äkiliste muutuste mõju eest. Samal ajal kui arvamusküsitlused näitavad, et kodanikud teavad euro praktilist väärtust, ei ole selle laialdasem makroökonomiline kasu nende jaoks selge. Paljud inimesed arvavad, et rahaliidu liikmed võiksid oma poliitikat tihedamalt kooskõlastada. Seega tuleb kodanikele tõestada, et rahaliidu liikmeks olemine on tee elatustaseme tugeva ja järjepideva kasvu ning majandusliku ja finantsstabiilsuse suunas.

* * *

Vaadates tagasi rahaliidu algusaastatele on selge, et tugev makroökonomiline raamistik on edukalt rakendatud. Nüüd seisneb küsimus selles, kui hästi rakendatakse poliitikasuundi, kui tugevalt struktuurireformid kohandamisprotsessi toetavad ning kui otsustavalt on võimalik euroala valitsemist koondada. Käesolevas teatises on rõhutatud prioriteete, mis peaksid tagama laieneva euroala sujuva toimimise ning suurendama selle panust maailma majandusse. Selle saavutamise nõuab poliitika põhjalikum koostöölastamist ning valitsemistavade parandamist, eriti majanduskasvu ja tööhõive strateegia abil ning eurogrupi kontekstis. Vajaliku poliitilise konsensuse loomine on raske ülesanne. Samas on see väga oluline, kui tahetakse, et Euroopa kodanikud saaksid majandus- ja rahaliidust täielikku kasu ning euro käibeloleku kümnendale aastapäevale lähenetaks järjepideva majanduskasvu rada pidi.